
Z ČINNOSTI PSYCHIATRICKÉ SPOLEČNOSTI ČLS JEP

Zpráva o činnosti výboru Psychiatrické společnosti ČLS JEP (za období říjen 2007 – červen 2008) pro valnou hromadu členů, plánovanou na 13. června 2008 v rámci VII. sjezdu Psychiatrické společnosti ČLS JEP ve Špindlerově Mlýně

Výbor Psychiatrické společnosti ČLS JEP a současně i výbor České psychiatrické společnosti, o.s., vyvíjel činnost od posledních řádných voleb 6. dubna 2005 ve složení: prof. J. Raboch, předseda, MUDr. P. Baudiš, vědecký sekretář, prof. C. Höschl, místopředseda, prof. E. Češková, místopředsedkyně, prim. J. Rektor, pokladník. Členové: prof. S. Kratochvíl, prof. J. Libiger, MUDr. Z. Bašný, prim. P. Popov, doc. J. Praško, prim. I. Tůma. V revizní komisi zasedali: prof. J. Bouček, MUDr. E. Hermann a prof. I. Drtílková. V únoru 2008 z důvodu dlouhodobé nepřítomnosti v ČR rezignoval na členství prim. Popov a byl nahrazen prof. Boučkem, který ale záhy též rezignoval.

Zprávy o činnosti jsme předkládali na valných hromadách, a to v červnu 2006 ve Špindlerově Mlýně, a naposledy v září 2007 v Brně. Texty jsou vyvěšeny, společně se zápisy z výborových jednání, na webové stránce Psychiatrické společnosti a byly publikovány i v našem časopise.

Za hlavní úkoly své činnosti pokládá a pokládá výbor: 1. přípravu Světového psychiatrického kongresu WPA v Praze v září tr., 2. úsilí o zvýšení samostatnosti Psychiatrické společnosti v rámci nebo i mimo rámec České lékařské společnosti J. E. Purkyně a 3. práce na novelizaci Koncepce psychiatrické péče v ČR. Těmto třem stěžejním bodům věnujeme samostatnou pozornost v dalším textu.

I v uplynulých třech čtvrtinách roku docházelo, bohužel, k úmrtím některých aktivních a zasloužilých členů naší společnosti. Náhle a nečekaně zemřel doc. Jaroslav Baštecký, CSc., náš dlouholetý a věrný a aktivní člen. Působil léta v redakční radě časopisu Česká a slovenská psychiatrie, byl zkušeným a vyhledávaným soudním znalcem pro psychiatrii. Angažoval se vydatně s oblastech psychosomatiky a gerontopsychiatrie. Publikoval několik monografií, pro něž dokázal získat a seriózně vést autorský kolektiv, sepsal několik knih, které se staly „zlatým fondem“ naší psychiatrie.

Neméně velkou ztrátou byl předčasný a rovněž nečekaný odchod MUDr. Pavla Zemka, CSc. Byl významným reprezentantem psychiatrické sexuo-

logie, uznávaným soudním znalcem a úspěšným popularizátorem psychiatrie ve veřejnosti.

Psychiatrická společnost patří stále mezi velké společnosti České lékařské společnosti JEP, počet našich členů se pohybuje trvale kolem 1100 osob. Ročně rušíme členství asi 60 našim členům pro neplacení členských příspěvků. Bohužel, u většiny členů převažuje určitá pasivita, včetně členského práva volit si své zástupce do výborů společnosti, výborů sekcí a podílet se na tvorbě a diskusích k zásadním otázkám české psychiatrie, jako jsou např. Doporučené postupy psychiatrické péče, Koncepce psychiatrické péče v ČR, psychiatrická legislativa, a to přesto, že internetové stránky k diskusi a k aktivitě podněcují.

Za nové čestné členy byli zvoleni prim. MUDr. J. Rektor (Přerov) a řed. MUDr. Z. Drlíková (Jihlava) za dlouhodobou plodnou činnost ve prospěch české psychiatrie. Po více než 50 letech úspěšné činnosti rezignoval na členství v redakční radě časopisu Česká a slovenská psychiatrie doc. PhDr. J. Srnec, CSc. Vykonal mnoho práce nejen ve prospěch Psychiatrické společnosti, ale hlavně ve prospěch vzájemné spolupráce psychiatrů a klinických psychologů.

Výbor PS sice vloni vypracoval a propagoval plán psychiatrických služeb ve formě „Národního psychiatrického programu“, avšak širší popularity se této záslužné aktivitě nedostalo. Stejně tak zůstává dosti planou i snaha o propagaci významného „Mental Health Declaration and Action Plan for Europe“, který byl schválen v lednu 2005 ministry zdravotnictví zemí EU v Helsinkách.

Máme i důležité národní mimozdravotnické iniciativy, směřující ke zkvalitnění péče o duševně nemocné: ČAPZ vypracovala grantem podpořený projekt „Cesty z labyrintu duševní nemoci“, směřující ke zlepšení legislativy péče o duševně nemocné. CRPDZ zpracovalo projekt „Situační analýza péče o duševně nemocné na území hl.m. Prahy“ a dokončuje grant o destigmatizaci psychiatrie. Uskutečnilo se několik senátních seminářů o psychiatrické péči (8. 3. 2007 o organizaci a financování psychiatrické péče, kde z úst předsta-

vitele VZP svítla naděje na zlepšení financování psychiatrické péče, 7. 2. 2008 o závislostech, 19. 6. 2008 o psychiatrické legislativě) a konference „Model péče o duševně nemocné v regionu hl.m. Prahy“. Avšak to vše rovněž bez jakéhokoliv většího ohlasu.

Hmatatelnějších úspěchů jsme dosáhli na poli vzdělávání a publikování. Úspěšně proběhl 13. česko-slovenský psychiatrický sjezd v Brně (organizovala prof. Češková), ale i konference našich sekcí: psychosomatická sekce (duben 2008, Liberec, kde výbor sekce vypracoval ambiciózní plán činnosti s hlavní myšlenkou rozšíření psychosomatického pohledu na pacienta v české medicíně s protěžováním základní psychosomatické péče (ZPP), sekce sociální psychiatrie, sekce soudní psychiatrie, sekce dětské a dorostové psychiatrie a dále konference o komplexní terapii psychóz, pořádaná Psychiatrickou léčebnou v Opavě, konference kognitivně-behaviorální terapie (PL Kroměříž) a bohatě navštívená 26. psychoterapeutická konference v Luhačovicích. Úspěšně proběhla i pražská konference Světové společnosti sociální psychiatrie, kterou organizoval PhDr. F. Krch.

V době, kdy se schvalují četné nové zdravotnické zákony a další legislativní normy, se výbor PS podílel na jejich připomínkování. Jednalo se o zákon o zdravotních službách, zákon o specifických zdravotních službách, zákon o ochranném léčení, o dispenzarizaci, o úhradě léčiv, o normativních a personálních vybavení zdravotnických zařízení a další.

Stále častěji je Psychiatrická společnost žádána o přebírání záštity nad různými vědeckými, zdravotnickými, organizačními, výukovými, propagačními i komerčními akcemi. Výbor proto stanovil pravidla pro poskytování záštity.

Výbor věnoval nemalé prostředky na výchovu a výuku mladých psychiatrů. Vypsal stipendia k účasti na pražském světovém psychiatrickém kongresu. Podporoval účast na zahraničních kongresech. Převzal financování ceny Psychiatrické společnosti a Americké psychiatrické asociace, kterou získal MUDr. T. Kašpárek (PL Brno) a která slouží k financování studijního pobytu v USA. Opakovaně se výbor zabýval výběrem loga Psychiatrické společnosti. Zatím se doposud nepodařilo vybrat vhodný návrh. Byly zmodernizovány internetové stránky Psychiatrické společnosti, které se pravidelně aktualizují.

V UEMS (Evropská unie lékařských společností) nás nově zastupují MUDr. L. Motlová a MUDr. L. Janů. Tato organizace se zabývá především sjednocováním požadavků na specializační přípravu, etickými otázkami a sjednocováním zdravotnické legislativy.

Prof. J. Libiger a prim. I. Tůma se vydatně zasloužili o formulaci a obsah vyhlášky o specializační průpravě, kterou vydalo MZd.

Výbor Psychiatrické společnosti ustanovil

z podnětu ČLS JEP regionální zástupce početnějších odborných společností v regionech (krajích) ČR. Jejich úkolem bude spolupracovat s místními orgány hlavně při tvorbě sítě zdravotnických zařízení, při výběrových řízeních a při posuzování stížností na psychiatrickou péči.

A nyní ještě k nejzávažnějším současným aktuálním situacím, které se dotýkají budoucnosti Psychiatrické společnosti, organizačních a koncepčních problémů:

A) Přípravovaný Světový psychiatrický kongres WPA. Přípravy probíhají plynule a bez větších problémů. Prof. Raboch, prezident kongresu, uskutečnil celou řadu propagačních cest po všech pěti dílech světa. Místní přípravný výbor vyvinul velké organizační a propagační úsilí a za nemalé pomoci servisní organizace, Garant, s.r.o., zvládá a odstraňuje všechny drobné překážky. Spolupráce s Garantem, s.r.o., je přínosná a seriózní, někdy se naopak hůře komunikuje s reprezentanty WPA. Nicméně dosavadní průběh příprav slibuje úspěch setkání, na kterém se očekává více než 10 000 účastníků. Podobně rozsáhlou akci Psychiatrická společnost ČLS JEP doposud neorganizovala a kdoví zda v budoucnu organizovat bude.

B) Výbor Psychiatrické společnosti zorganizoval a v r. 1997 publikoval po četných odborných diskusích „Koncepci psychiatrické péče“. To vše s vědomím, že text bude nezbytné po několika letech aktualizovat podle pokroku, vývoje a ekonomické situace státu. Tato doba nyní nadešla a výbor ustavil speciální komisi za předsednictví MUDr. Z. Bašného s úkolem Koncepci novelizovat. Návrhy novelizace byly zveřejněny na internetových stránkách společnosti a v časopisu Česká a slovenská psychiatrie (104, 2, s. 73-84). Podnět žádnou větší diskusi nevyvolal, a to jak ze strany psychiatrů, tak i mimo psychiatrickou obec. Celé téma bylo proto zařazeno do programu celostátního sjezdu PS ve Špindlerově Mlýně, kde se očekává rozprava a posléze i schválení novelizované Koncepce, která by měla být vodítkem při kvalitativních změnách psychiatrické péče v ČR.

C) A konečně poslední, a pravděpodobně nejdůležitější a nejnáročnější, kontroverzní situace: Již jsme vás informovali o problémech vztahu mezi Psychiatrickou společností a Českou lékařskou společností JEP, zvláště na minulé valné hromadě v Brně 13. září 2007. Tehdy dostal výbor za úkol dále pokračovat v úsilí o dosažení Psychiatrické společnosti jako samostatné právnické osoby. Tento úkol byl podpořen jednomyslným informativním hlasováním účastníků shromáždění, členů Psychiatrické společnosti ČLS JEP.

V čem spočívá hlavní problém? Psychiatrická společnost byla od svého založení v r. 1919 samostatnou společností. V r. 1949, kdy vznikla nová jednotná organizace lékařských společností (ČsLS JEP), vstoupila pod tlakem jako jedna ze sekcí do

nové ČLS JEP a ztratila tak svoji právní samostatnost. Nové usprádaní mělo své výhody i nevýhody. V posledních několika letech se postupně stávají nevýhody stále markantnějšími a limitují do jisté míry i stále se rozšiřující aktivity. Je nesporné, že úkoly, kladené na činnost výboru, se neustále rozšiřují. Počet výborem projednávaných bodů na měsíčních výborových schůzích nezřídka dosahuje počtu 30. Za této situace nezbyvá, než využívat služeb a pomoci servisní organizace. Tou se stala v r. 2007 agentura Garant, s.r.o., která vydatně a přitom seriózně pomáhá při administrativním, finančním a organizačním zabezpečování úkolů, které jsou na nás kladeny. Garant, s.r.o., se také stal organizací zabezpečující hladký průběh Světového psychiatrického kongresu WPA v září 2008 v Praze. ČLS JEP nijak nevívala tuto spolupráci a uzavírání vzájemných smluv nebylo snadné právě pro nedostatek pozitivního přístupu z její strany. Garant, s.r.o., postupně převzal většinu organizačních povinností, včetně sponzorování a financování, a podstatně tak ulehčil práci členům výboru.

Z převážně ekonomických důvodů jsme založili občanské sdružení Psychiatrie Praha k usnadnění organizačních kroků v přípravách kongresu WPA..

ČLS JEP toto spojení rovněž neuvítala a nebyla přístupná námi navrhovanému řešení založit Českou psychiatrickou společnost, o.s., jako občanské sdružení s právní subjektivitou, které by bylo členem ČLS JEP, tak jak to umožňují její statuty.

Výbor Psychiatrické společnosti na své schůzi 17. 12. 2007 přijal za člena sdružení „Česká psychiatrická společnost, o.s.“ podle § 16 stanov ČLS JEP. Výbor tohoto sdružení je shodný s výborem Psychiatrické společnosti ČLS JEP.

Již více než roční spolupráce s Garantem, s.r.o., je pro výbor výhodnější a efektivnější než dřívější spolupráce s orgány ČLS. Garant, s.r.o., se stará

o běžné organizační potřeby, obstarává sponzorování a další nezbytné činnosti, které ČLS zabezpečovala s potížemi (včasné vybírání členských příspěvků, nevýhodné danění, přenesení finanční ztráty časopisu na Psychiatrickou společnost bez souhlasu výboru společnosti, omezená činnost NTS, resp. jejího inzertního oddělení aj.). ČLS odmítla převedení nakladatelských práv na jiný subjekt, který by garantoval ziskovost časopisu.

Za tohoto stavu výbor doporučil předsednictvu ČLS JEP následující postup: dosavadní Psychiatrická společnost by podle stanov (§23) ukončila svoji činnost. Česká psychiatrická společnost, o.s., by prostřednictvím výboru Psychiatrické společnosti jako právnická osoba vstoupila do ČLS JEP (§16 stanov). Členové Psychiatrické společnosti by vstoupili do České psychiatrické společnosti, o.s., a postupně zrušili své členství v ČLS JEP. S určenou komisí (§ 23, 3) by dojednal výbor majetkové záležitosti. Předsednictvo ČLS uzná následnictví České psychiatrické společnosti, o.s., k dřívější Psychiatrické společnosti ČLS JEP.

Bohužel, předsednictvo ČLS nebylo tomuto návrhu nakloněno a zvláště trvalo na tom, že nakladatelská funkce časopisu Česká a slovenská psychiatrie zůstane ČLS JEP.

Za tohoto stavu věci nezbyvá než rozhodnout, zda se podřídí podmínkám předsednictva České lékařské společnosti (které souběžně slibuje zlepšení ve všech kritizovaných oblastech), anebo jít cestou nové samostatné Psychiatrické společnosti, a to cestou rozchodu s ČLS JEP. A o tom je nezbytné vést diskusi se členy Psychiatrické společnosti na valné hromadě. Jde o zásadní a důležité rozhodnutí, ke kterému výbor nemá zatím mandát. Výbor je připraven postupovat v souladu s názorem, přesvědčením a požadavky členů Psychiatrické společnosti ČLS JEP.

Za výbor Psychiatrické společnosti ČLS JEP

MUDr. Pavel Baudiš, CSc.
vědecký sekretář

Prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc.
předseda